

<i>Kod ucznia</i>	

KURATORIUM OŚWIATY W GDAŃSKU
KONKURS Z HISTORII DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
III STOPIEŃ ELIMINACJI
2023/2024

Instrukcja dla ucznia:

Zapoznaj się uważnie z zadaniami i wykonaj polecenia. Na wykonanie zadań masz **90 min.**

Łączna suma punktów do zdobycia wynosi **75.**

Wojewódzka Komisja Konkursowa życzy Ci powodzenia.

1. Przyporządkuj opisom odpowiednie zawody związane z historią. Użyj określeń spośród podanych.

antropolog, archeolog, archiwista, bibliotekarz, kartograf, kurator sztuki, nauczyciel

Lp.	Nazwa zawodu	Opis
A		Zamawia, konserwuje i wypożycza różnego rodzaju źródła historyczne, tj. książki, albumy, czasopisma, gazety, dokumenty audio i wideo oraz treści cyfrowe. Propaguje czytelnictwo. Udziela informacji o posiadanych zbiorach.
B		Jest odpowiedzialny za nadzorowanie lub zarządzanie ważnymi kolekcjami historycznymi w muzeach i miejscach dziedzictwa. Pozyskuje, przechowuje kolekcje o znaczeniu historycznym i tworzy z nich wystawy wizualne.
C		Zwiększa zainteresowania młodych ludzi historią jako dziedziną nauki. Odtwarza wydarzenia historyczne w pomysłowy i zabawny sposób. Jest zobowiązany przez władze państwowe do realizacji podstawy programowej ze swojej dziedziny.
D		Bada minione kultury i cywilizacje oraz ich relacje z otaczającym środowiskiem. Gromadzi, dokumentuje i analizuje głównie źródła materialne pochodzące z wykopalisk lub odnalezione w inny sposób.
E		Gromadzi źródła pisane, w szczególności dokumenty. Określa ich znaczenie, porządkuje zapisy, opisuje zawartość i udostępnia użytkownikom zewnętrznym. Zajmuje się zadaniami konserwatorskimi.
F		Bada historyczne aspekty życia ludzkości i tego, w jaki sposób aspekty te wpłynęły na współczesne społeczeństwo. Jego odkrycia mogą ukierunkowywać opinię publiczną. Mogą posłużyć do zmiany polityki kulturalnej, publicznej i społecznej.
G		Projektuje, opisuje i przygotowuje do druku mapy. Używa do tego celu różnych parametrów, grafik i eksponuje odmienne treści. Dzięki temu, że korzysta z umownych znaków, każdy z łatwością odczytuje przekazywane przez niego informacje.

.... /7

2. Każdemu związkowi frazeologicznemu przyporządkuj właściwe określenie odnoszące się do mitologii greckiej i rzymskiej.

A.	śmiech homerycki	1	śmiech donośny, rubaszny, gromki
		2	śmiech gorzki, zjadliwy, szyderczy

B.	łabędzi śpiew	1	pierwsze dzieło artysty
		2	ostatnie dzieło artysty

C.	marsowe czoło	1	strach i groza
		2	radość i przyjaźń

D.	panaceum	1	lek na wszystkie choroby
		2	lek, który teoretycznie nie działa

.... /4

3. Wymień pięć elementów wyposażenia osobistego rzymskiego legionisty.

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

.... / 5

4. Zapoznaj się ze zdjęciem. Zaznacz prawidłowe dokończenie zdań.

A. Przedstawiona budowla jest charakterystyczna dla cywilizacji

1. bizantyjskiej.   2. rzymskiej.   3. frankijskiej.   4. muzułmańskiej.

B. Tego typu budowla nazywa się

1. kościół.   2. meczet.   3. synagoga.   4. cerkiew.

C. Element architektoniczny oznaczony strzałką to

1. kolumna.   2. mihrab.   3. minaret.   4. minbar.   .... / 3

5. Zapoznaj się z mapą Polski z X w. i uzupełnij tekst podając właściwe nazwy miejsc.

Wraz z przyjęciem chrztu przez Mieszka I i jego świętę, przybyli do Polski duchowni, którzy rozpoczęli krzewienie wiary chrześcijańskiej. W 968 r. w A. .... utworzono pierwsze biskupstwo misyjne, z biskupem Jordanem na czele. W 997 r. za panowania Bolesława Chrobrego wyruszyła z B. .... do Prus misja chrystianizacyjna biskupa Wojciecha, która zakończyła się niepowodzeniem i jego śmiercią. Do grobu męczennika w 1000 r. udał się niemiecki cesarz Otton III. W trakcie zjazdu ogłoszono decyzję papieża o ustanowieniu w C. .... arcybiskupstwa, oraz trzech biskupstw w D. ...., E. .... i F. ....

.... / 6

6. Przyporządkuj historycznym miarom odpowiednie wartości.

A.	łokieć
B.	kopa
C.	stopa
D.	tuzin

1.	12 sztuk
2.	60 sztuk
3.	297,77 mm
4.	595,54 mm
5.	1787 mm

A - .... B - .... C - .... D - ....

.... / 4

7. Wyjaśnij znaczenie średniowiecznych określeń.

- A. żupa - .....
B. żak - .....
C. żołąd - .....

.... / 3

8. Przyporządkuj biogramom odpowiednie nazwiska postaci historycznych spalonych na stosie. Użyj nazwisk spośród podanych.

Joanna d'Arc, Giordano Bruno, Jan Hus, Jakub de Molay

Lp.	Nazwisko	Biogram
A		Postać historyczna, która spłonęła na stosie oskarżona o herezję, czary. Jej śmierć zwińczyła dzieła zniszczenia zakonu templariuszy dokonanego przez króla Francji Filipa IV Pięknego.
B		Postać historyczna, która spłonęła na stosie oskarżona o szerzenie herezji na terenie Czech. Została podstępnie zwabiona na sobór w Konstancji. Jej śmierć wywołała wojnę domową w Czechach.
C		Postać historyczna, która odegrała znaczącą rolę w wojnie stuletniej między Francją i Anglią. Została wzięta do niewoli, sprzedana Anglikom i spalona na stosie za czary i nieobyczajność.
D		Postać historyczna spalona na stosie przez inkwizycję w związku z głoszonymi przez siebie teoriami naukowymi i religijnymi. Utożsamiała Boga z naturą, przeczyła ustalonej hierarchii bytów.

.... / 4

9. Podaj imiona i nazwiska osób, które napisały te listy oraz określ ich kontekst historyczny (nazwij wydarzenie).

Wiem, że będziesz uradowany, gdy dowiesz się o powodzeniu mojej wyprawy. Dlatego piszę ci ten list, który powiadomi cię o wszystkim, co w naszej podróży zrobiono i odkryto. Na trzydziesty drugi dzień po wyjeździe z Kadyksu przybyłem na Morze Indyjskie i odkryłem tam bardzo liczne i gęsto zaludnione wyspy, które bez czyjegokolwiek protestu objąłem w posiadanie naszego najmiłościwszego króla przez uroczystą proklamację i zawieszenie flagi hiszpańskiej. Pierwszą z owych wysp, którą Indowie mianowali Guanahani, nazwałem San Salvador z wdzięczności dla Zbawiciela [...].

Źródło: Wiek XVI-XVIII w źródłach. Opr. M Sobańska-Bondaruk, S. B. Lenard, Warszawa 1997, s. 33 i

A. ....

Jedyna duszy i serca pociecho, najśliczniejsza i najukochańsza Marysienku! Bóg i Pan nasz na wieki błogosławiony dał zwycięstwo i sławę narodowi naszemu, o jakiej wieki przeszłe nigdy nie słyszały. Działa wszystkie, obóz wszystek, dostatki nieoszacowane dostały się w ręce nasze. Nieprzyjaciel, zasławszy trupem aprosze, pola i obóz, ucieka w konfuzji. Wielbłądy, muły, bydle, owce, które to miał po bokach, dopiero dziś wojska nasze brać poczynają, przy których Turków trzodami tu przed sobą pędzą; drudzy zaś, osobliwie des renegats [renegaci], na dobrych koniach i pięknie ubrani od nich tu do nas uciekają.

Źródło: <https://tiny.pl/g5f8z>

B. ....

.... / 4

10. Zapoznaj się z rysunkami strojów i zaznacz prawidłowe dokończenie zdania.

Źródło: <https://tiny.pl/c7q19>, <https://tiny.pl/c7q1c>

Przedstawione europejskie stroje są charakterystyczne dla epoki

- A. średniowiecza. B. renesansu. C. baroku D. oświecenia.

.... / 1

11. Zapoznaj się z opisem i zaznacz prawidłowe dokończenie zdania.

W 1577 r. miasto odmówiło uznania polskiego króla Stefana Batorego, co zakończyło się dla króla nieudanym oblężeniem. W 1628 i 1655 r. kolejne nieudane oblężenia-blokady podjęli Szwedzi. W czasie wojny o sukcesję polską twierdza stała się schronieniem dla Stanisława Leszczyńskiego i po pięciu miesiącach skapitulowała przed wojskami rosyjsko-saskimi. W 1772 r. miasto oparło się Prusakom, aby ostatecznie poddać się ich władzy w 1793 r. W 1807 r. warownia skapitulowała po trzymiesięcznym oblężeniu przed wojskami francusko-polskimi. W 1813 r. tym razem wojska polsko-francuskie przez dziewięć miesięcy broniły miasta przed Rosjanami. Po raz ostatni miasto spełniło rolę twierdzy w 1945 r.

Opis dotyczy miasta

- A. Gdańska. B. Krakowa. C. Warszawy. D. Zamościa.

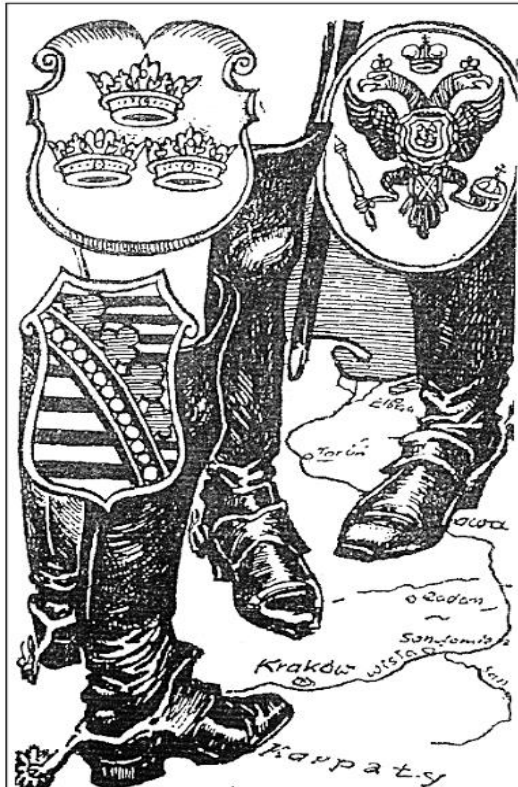
.... / 1

12. Wymień trzy przyczyny powstania Chmielnickiego z 1648 r.

- .....
- .....
- .....

.... / 3

13. Zapoznaj się z rysunkiem i uzupełnij tekst.

- A. Rysunek nawiązuje do
1. wielkiej wojny północnej
  2. I rozbioru Rzeczypospolitej
  3. II rozbioru Rzeczypospolitej
  4. III rozbioru Rzeczypospolitej

B. Wskazują na to godła państw, których symboliczne buty deptają Polskę. Podaj nazwy tych państw:

- .....
- .....
- .....

Źródło: S. Kobyliński, M. Siuchniński, Ilustrowana Kronika Polaków, Warszawa 2005, s. 91.

.... / 4

14. Przyporządkuj krajom odpowiednie wydarzenia z XIX wieku.

A.	Francja
B.	Stany Zjednoczone
C.	Wielka Brytania
D.	Włochy

1.	bitwa pod Grochowem
2.	bitwa pod Sedanem
3.	wojny burskie
4.	wojna secesyjna
5.	marsz „tysiąca czerwonych koszul”

A - .... B - .... C - .... D - ....

.... / 4

15. Uzupełnij tekst dotyczący udziału Polaków w I wojnie światowej.

Po wybuchu wojny władze A. (nazwa państwa) ..... zgodziły się na mobilizację polskich oddziałów strzeleckich w Galicji. Inicjatorem ich utworzenia był B. (imię i nazwisko) ..... . W sierpniu 1914 r. pierwsze polskie oddziały weszły na tereny C. (nazwa państwa) ..... w celu wywołania powstania. Jednak ludność zamieszkująca te tereny nie przystąpiła do zrywu narodowościowego. Pod koniec 1914 r. rozpoczęto formowanie większych oddziałów polskich nawiązujących tradycją do wojsk polskich tworzonych we Włoszech w XVIII w. Nazwano je D. .... . Państwa Centralne, u boku których rozbudowywano te wojska domagały się złożenia im ponownej przysięgi wierności, co spotkało się z odmową i doprowadziło do tzw. kryzysu E. (nazwa) ..... . Wojska polskie były tworzone również u boku państw ententy. W 1917 r. we Francji powstała tzw. (nazwa formacji wojskowej) F. .... dowodzona przez G. (imię i nazwisko) .....

.... / 7

17. Uporządkuj wydarzenia poprzedzające wybuch II wojny światowej w kolejności chronologicznej.

- A. *anschluss* Austrii
- B. dojście Hitlera do władzy w Niemczech
- C. konferencja w Monachium
- D. remilitaryzacja Nadrenii
- E. czarny czwartek na giełdzie w Nowym Jorku
- F. układ Ribbentrop-Mołotow
- G. zajęcie Kłajpedy

1 - .... 2 - .... 3 - .... 4 - .... 5 - .... 6 - .... 7 - .... / 3

18. Zapoznaj się z przemówieniem i uzupełnij tabelę określeniem „prawda” lub „fałsz”.

Deklaracja Roberta Schumana

Pokój na świecie nie mógłby być zachowany bez twórczych wysiłków na miarę groźących mu niebezpieczeństw. Wkład, jaki zorganizowana i żyjąca Europa może wnieść w cywilizację, jest niezbędny dla utrzymania pokojowych stosunków. Głównym celem Francji, będącej od ponad dwudziestu lat liderem jednoczenia Europy, była zawsze służba pokojowi. Nie było Europy, mieliśmy wojnę. Europa nie powstała od razu ani w całości: będzie powstawała przez konkretne realizacje, tworząc najpierw rzeczywistą solidarność. Zgromadzenie narodów europejskich wymaga, by usunięta została odwieczna wrogość Francji i Niemiec: podjęte działanie musi w pierwszym rzędzie dotyczyć Francji i Niemiec. W tym celu rząd francuski proponuje natychmiast rozpocząć działania w ograniczonym, lecz decydującym punkcie: "Rząd francuski proponuje umieszczenie całej francusko-niemieckiej produkcji węgla i stali pod zarządem wspólnej Wysokiej Władzy w organizacji otwartej na udział innych krajów europejskich." Umieszczenie produkcji węgla i stali pod wspólnym zarządzaniem zapewni natychmiastowe powstanie wspólnych fundamentów rozwoju gospodarczego, pierwszego etapu Federacji Europejskiej, i zmieni los regionów, długo skazanych na wytwarzanie wojennego oręża, którego były najdłużej ofiarami.

Źródło: <https://tiny.pl/c7x3t>

Lp.	Zdanie	Prawda /fałsz
A	Autor przemówienia był niemieckim ministrem spraw zagranicznych	
B	Tekst przemówienia został wygłoszony w 1950 roku	
C	Autor zainicjował powstanie Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej	
D	Wg autora współpraca ekonomiczna miała uchronić Europę przed wojną	

.... / 4

Wypełnia egzaminator

Zad. 1	Zad. 2	Zad. 3	Zad. 4	Zad. 5	Zad. 6	Zad. 7	Zad. 8	Zad. 9
..../7	..../4	..../5	..../3	..../6	..../4	..../3	..../4	..../4
Zad. 10	Zad. 11	Zad. 12	Zad. 13	Zad. 14	Zad. 15	Zad. 16	Zad. 17	Zad. 18
..../1	..../1	..../3	..../4	..../4	..../7	..../8	..../3	..../4

podpis sprawdzającego

suma punktów: .....